

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'ČČ
SAAMELAISKÄRJÄT

SAAMELAISKÄRJÄJEN TOIMINTASUUNNITELMA-TALOUSARVIO VUODEKSI 2012

Hyväksytty saamelaiskäräjien kokouksessa 2.4.2012

1. Saamelaiskäräjien toiminnan yleiset perusteet

Saamelaiskäräjät on omalla lailla (974/95) asetettu saamelaisten itsehallintoelin, joka on aloittanut toimintansa vuoden 1996 alusta. Sen tarkoituksena on toteuttaa Suomen perustuslaissa (PL 731/99) saamelaisille turvattua saamen kieltä ja kulttuuria koskevaa itsehallintoa. Saamelaiskäräjät esittää Suomen saamelaisten virallisen näkemyksen. Saamelaiskäräjien tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän asemaansa alkuperäiskansana koskevat asiat. Tehtäviinsä kuuluvissa asioissa käräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja. Näissä asioissa käräjät käyttää lisäksi päätösvaltaa siten kuin sitä koskevassa laissa tai muualla lainsäädännössä säädetään.

2. Vuoden 2012 talousarvio; rakenne sekä valtionavustukset, muut avustukset ja tulot

Saamelaiskäräjien talousarvion rakennetta muutettiin vuonna 2011 niin, että menot on nyt ryhmitelty toiminnanaloittain ja lisäksi talousarvion laadinnassa on noudatettu budjetointiin liittyvää ns. täydellisyysperiaatetta, jonka mukaisesti talousarvioon on otettu kaikki sen laadintahetkellä tiedossa olevat tulot ja menot. Aiempiä vuosina talousarvion ulkopuolelle ovat jääneet erillismäärärahat kuten saamelaiskulttuurimääräraha sekä projektimäärärahat.

Vuoden 2012 talousarvio rakentuu seuraavien valtionavustusten sekä muiden avustusten ja tulojen varaan:

Valtionavustukset

- oikeusministeriön yleinen valtionavustus 3 067 000 euroa, josta 1 481 000 euroa on varattu saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen vuokriin Senaatti-kiinteistöille,
- oikeusministeriön avustus saamelaiskäräjien vuoden 2011 vaalien valmisteluun 25 000 euroa (siirtynyt vuodelta 2011),
- oikeusministeriön valtionavustus pohjoismaisen saamelaissopimuksen valmisteluun 11 000 euroa (siirtynyt vuodelta 2011),
- oikeusministeriön valtionavustus saamen kielen perusselvityksen tekemiseen 41 000 euroa (siirtynyt vuosilta 2009, 2010 ja 2011),
- oikeusministeriön valtionavustus Sajoksen irtokaluste- ja av-laitehankintoihin 46 000 euroa (siirtynyt vuodelta 2011),
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaisnuorten toimintaan 110 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaisnuorten taidetapahtuman järjestämiseen 30 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen toimintaan 28 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaiskulttuurin edistämiseen 200 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaislasten mediakasvatukseen edistämiseen 42 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan (nk. saamelaiskulttuurimääräraha) 182 000 euroa,

- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen 290 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaiseen kieli- ja kulttuuripesätoimintaan 350 000 euroa,
- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustus saamelaislasten ja -nuorten kieltä elvyttävään toimintaan 150 000 euroa
- sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustus Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen saamelaisyksikön toimintaan 53 000 euroa,
- sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi 600 000 euroa,
- sosiaali- ja terveysministeriön valtionavustus SaKaste hankkeeseen 114 000 euroa,
- Lapin liiton EAKR-tuki saamelaiskulttuurikeskuksen toteuttamisprojektille 203 000 euroa sekä
- Lapin liiton EAKR-tuki saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen liiketoiminta-, markkinointi- ja tuotekehitysprojektille 77 000 euroa,

Muut avustukset

- saamelaisalueen kuntien avustukset saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen toimintaan á 3 000 euroa, yhteensä 12 000 euroa,
- Inarin kunnan avustus saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen liiketoiminta-, markkinointi- ja tuotekehitysprojektille 16 500 euroa, sekä
- yksityinen rahoitus edellä mainitulle projektille 3 300 euroa.

Muut tulot

- käännöspalvelujen myyntitulot 45 000 euroa
- oppimateriaalien myyntitulot 18 000 euroa
- korko- ja muut vastaavat tulot 7 000 euroa
- Sajoksen palveluyksikön
 - vuokratulot vakituisilta alivuokralaisilta 83 000 euroa,
 - palvelujen myyntitulot vakituisilta alivuokralaisilta ja muilta 88 000 euroa, sekä
 - kokoustilojen tilapäisestä vuokraamisesta ja siihen liittyvien palvelujen myynnistä kertyvät tulot 72 000 euroa.

Valtion vuoden 2012 valtion talousarvion oikeusministeriön pääluokassa momentilla 25.01.50 on osoitettu 3 187 000 euroa saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämisestä aiheutuviin menoihin. Tästä kokonaismäärärahasta oikeusministeriö on varannut 1 481 000 euroa saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen vuokriin Senaatti-kiinteistöille ja 120 000 euroa saamen kielilain 31 §:ssä tarkoitettuja avustuksia varten. Jäljelle jäävä osuus 1 586 000 euroa on tarkoitettu saamelaiskäräjien perustoiminnan ja Sajoksen palveluyksikön toiminnan ylläpitämiseen niin, että valtion vuoden 2012 talousarvion täydentämistä koskevan hallituksen esityksen mukaisesti mainitusta summasta on 60 000 euroa tarkoitettu saamelaiskulttuurikeskuksen henkilöstömenoihin. Tämä tarkennus huomioon ottaen saamelaiskäräjien valtionavustus perustoimintoihin on kuluvana vuonna 104 000 euroa pienempi kuin vuonna 2011.

Saamelaiskäräjien taloustilannetta heikentää valtionavustuksen vähentymisen lisäksi ns. Sotumaksun vapautuskokeilun päättyminen vuoden 2011 lopussa, mikä merkitsee saamelaiskäräjien osalta 30 000 euron lisämenoa vuoden 2012 talousarviossa.

3. Toiminnan keskeiset tavoitteet hallinnonaloittain 2012

3.1. Kaikkia hallinnonaloja koskevat tavoitteet

3.1.1 Saamelaiskäräjälain tarkistaminen

Oikeusministeriössä ollaan laatimassa saamelaiskäräjien aloitteesta selvitystä saamelaiskäräjälain muutostapeista. Saamelaiskäräjät seuraa selvitystyötä sekä pyrkii vaikuttamaan sen pohjalta mahdollisesti ryhdyttäviin lain tarkistamis- ja kehittämistoimenpiteisiin.

3.1.2 ILO 169-sopimuksen ratifiointi

Valtioneuvosto on asettanut hallitusohjelmaksi tavoitteeksi ratifioida ILO 169-sopimus. Oikeusministeriö on aloittanut ILO 169-sopimuksen ratifiointitoimet. Saamelaiskäräjien toiminnan päätavoitteena on edistää ja luoda edellytykset sopimuksen pikaiselle ratifioinnille.

3.1.3 Pohjoismaisen saamelaissopimuksen jatkoneuvottelut

Pohjoismaisen saamelaissopimuksen jatkoneuvottelut ovat käynnissä saamelaiskäräjien sekä Suomen, Norjan ja Ruotsin valtioiden kesken. Saamelaiskäräjillä on kolme edustajaa Suomen valtion neuvottelukunnassa, kolme edustajaa neuvotteluvaltuuskunnan kansallisessa taustaryhmässä sekä asiantuntija. Saamelainen parlamentaarinen neuvosto on sopinut, että kolmen maan saamelaiskäräjät muodostavat yhteisen kannan jatkoneuvotteluissa. Saamelaiskäräjien tavoitteena on, että pohjoismainen saamelaissopimus ratifioidaan ja että sopimus noudattaa mahdollisimman pitkälle asiantuntijatyöryhmän tekemää ehdotusta.

3.1.4 Saamen kielten elvyttämisohjelman toimeenpanon edistäminen

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman työryhmän ehdotus toimenpideohjelmaksi saamen kielten elvyttämiseksi on luovutettu ministeriölle. Toimenpideohjelma viimeistellään kuluvana keväänä. Toimenpideohjelman viimeistely ja toteuttaminen edellyttää saamelaiskäräjien vahvaa panostusta. Saamelaiskäräjien tavoitteena on, että elvyttämisohjelman toteuttaminen aloitetaan pikaisesti.

3.1.5 Artikla 8(j):n toimeenpano

Ympäristöministeriön asettaman kansallisen artikla 8j-työryhmän loppuraportti luovutettiin vuonna 2011 ympäristöministeriölle. Raportti pitää sisällään useita toimenpide-esityksiä perinteisen tiedon turvaamiseksi, elvyttämiseksi ja kehittämiseksi. Kuluvana vuonna valmistuu Suomen biodiversiteettistrategia ja -toimintaohjelma. Saamelaiskäräjien toiminnan tavoitteena on luoda edellytykset artikla 8j-loppuraportin toimenpide-esitysten pikaiselle toteutumiselle ja kansallisen biodiversiteettistrategian ja toimintaohjelman toteuttamiselle.

3.1.6 Hallitusohjelman saamelaiskirjausten toteutumisen edistäminen

Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi useita saamelaisten asemaa parantavia tavoitteita. Hallitus on mm. sitoutunut kehittämään saamelaiskäräjien toimintaedellytyksiä, turvamaan saamenkieliset palvelut, kehittämään maankäyttöä ohjaavaa lainsäädäntöä sekä luomaan pysyvän mallin saamen kielten elvyttämiseksi. Saamelaiskäräjien tavoitteena on hallitusohjelman saamelaiskirjausten toteutumisen edistäminen.

3.2. Saamen kieliasiat

Saamen kielen elvytysohjelma

Suomessa on aloitettu saamen kielten elvytysohjelman laatiminen. Elvyttämisohjelmaa on valmistellut opetus- ja kulttuuriministeriön nimittämä työryhmä. Suomen nykyinen hallitus on hallitusohjelmassaan sitoutunut toteuttamaan elvyttämisohjelman toimenpiteet ja turvaamaan siihen tarvittavat resurssit ja luomaan pysyvän toimintamallin saamen kielen elvyttämiseksi. Ohjelman tarkoituksena on mahdollistaa myös aikuisväestölle kielen elvyttäminen ja luku- ja kirjoitustaidon hankkiminen omassa äidinkielessä.

Saamen kielten kokonaistilannetta koskeva selvitys ja kielenelvytys toimet

Saamen kielten nykytilanteesta ei ole tarkkaa ja ajantasaista tietoa. Saamelaiskäräjät on aloittanut saamen kielen nykytilaa koskevan selvitystyön. Selvityksessä kartoitetaan muun muassa saamen kielen puhujien määrä ja kielentaso. Saamen kielen nykytilaa koskeva selvitystyö on tarpeellinen muun muassa valmisteilla olevan saamen kielten elvyttämisohjelman suunnittelussa ja toimeenpanemisessa. Selvitystyötä varten ei ole saatu haettua kokonaisrahoitusta, jonka vuoksi selvitystyö on edelleen kesken. Saamelaiskäräjät on saanut osan rahoituksesta opetus- ja kulttuuriministeriöltä sekä oikeusministeriöltä kyseiseen selvitystyöhön, mutta saamen kielitoimiston arvion mukaan olemassa olevalla rahoituksella ei voida toteuttaa selvitystä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vaan joudutaan etsimään eri vaihtoehtoja rahoituksen saamiseksi. Yhtenä vaihtoehtona voisi harkita saamen kielen toimiston käänöstulojen kohdentamista saamen kielen kehittämistoimiin kuten edellä selostettuun selvitykseen. Vuonna 2011 käänöstötoiminnasta saadut tulot olivat noin 45 000 euroa.

Saamen kielen toimisto hakee selvitykseen liittyvien haastattelujen tekemiseen mm. yliopisto-opiskelijoita Oulun yliopiston Giellagas-instituutista, Helsingin yliopiston suomalais-ugrialaisten kielten laitokselta ja Lapin yliopistosta. Yliopistojen maksana harjoittelutuki ei kata kokonaan harjoittelijoiden palkkauskuluja.

Saamen kielilaista tiedottaminen

Saamen kielilaista ja saamelaisten kielellisistä oikeuksista tarvitaan lisää tietoa, joten tiedottamisen parantamiseksi saatetaan loppuun saamen kielilain esitteen uudistaminen.

Saamen kielten toiminta-ohjelma

Saamen kielineuvosto on jo vuonna 2004 asettanut tavoitteeksi laatia saamen kielten sekä kulttuuri-itsehallinnon toteutuminen saamen kielten kannalta. Kielineuvoston tavoitteena on laatia saamen kielten toiminta-ohjelma.

Kielitoimiston henkilöstön koulutus

Saamelaiskäräjien kääntäjät tarvitsevat käännoistyönsä tueksi koulutusta. Koulutus toteutetaan siten, että kääntäjien käännoiksi arvioi ulkopuolinen arvioija. Arvioiden ja tarpeiden pohjalta laaditaan kääntäjille räätälöityä koulutusta. Resurssien puitteissa järjestetään kielitoimiston henkilöstölle opinto- ja tutustumismatka Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjien hallintojen kieliasioista vastaavien virkamiesten tapaamiseen kieliammattilaissa asioissa.

Sanastotyö

Tavoitteena on saattaa loppuun jo aloitetut inarinsaamen- ja koltansaamen sanakirjatyö sekä saattaa loppuun keskeneräiset sanastot.

Pohjoismainen kieliyhteistyö

Saamen kieliyhteistyön uudelleen järjestämiseen liittyvään Intereg-esiselvityshankkeen ja jatkorahoitushakkeen edellyttämät toimet saatetaan loppuun vuoden 2012 huhtikuun loppuun mennessä. Saamelainen parlamentaarinen neuvosto päätti saamen kieliyhteistyön uudelleen organisoimisen aloittamisesta vuonna 2008 (SPRS 023/08) ja sen toteuttamisesta vastaa Suomen saamelaiskäräjät. Kieliyhteistyön uudelleen organisoimista on selvitetty vuonna 2011 Interreg -rahoitteisella esiselvityshankkeella. Yhteispohjoismaisen saamen kielen resurssikeskuksen toiminta on tarkoitus käynnistää Interreg -rahoitteisena kokeiluhankkeena 1.5.2012 - 30.6.2014, mikäli tarvittava Interreg -rahoitus ja kansallinen rahoitus Lapin liitolta järjestyvät. Jatkohankkeen aikana varmistetaan pysyvä rahoitus toiminnan jatkamiseksi kokeiluhankkeen päättyttyä.

Pohjoismaisen kieliyhteistyön uudelleen organisoimista koskevassa Interreg-jatkorahoitushankkeessa Suomen saamelaiskäräjien omarahoitusosuus ja osa kansallisesta vastinrahoituksesta katetaan saamelaiskäräjien valtionavustukseen sisältyvällä kieliyhteistyöhön tarkoitetulla euromäärällä. Tämä euromäärä on tarkoitettu pohjoismaiseen kieliyhteistyöhön ja kieliyhteistyötä saamelaiskäräjillä koordinoivan kieliiasiainsihteerin palkkauskulut.

Kielineuvoston kokoukset

Saamen kielineuvosto pitää vuoden aikana viisi (5) kokousta, jotka pyritään järjestämään eri puolilla saamelaisaluetta.

3.3. Koulutus- ja oppimateriaalitoimi

Saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuuksien parantaminen

Neuvottelua saamelaiskäräjien vaikutus- ja toimintamahdollisuuksien parantamiseksi opetuksen alueella jatketaan opetusministeriön ja opetushallituksen kanssa. Tärkeänä välineenä tässä toimii saamelaisten koulutusasiain yhteistyöelin, jossa ovat edustettuina kaikki keskeiset saamelaisopetukseen vaikuttavat viranomaiset. Saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuuksien parantaminen liittyy ILO-sopimuksen nroo 169 ratifioinnin edellyttämään alkuperäiskansan laajan osallistumisoikeuden toteuttamiseen.

Saamenkielisen, saamen kielen ja –kulttuurin opetuksen kehittäminen

Neuvottelua saamelaisopetuksen kokonaisvaltaiseksi kehittämiseksi yhteistyössä opetusministeriön ja opetushallituksen kanssa jatketaan. Saamelaisopetuksen kehittäminen liitetään osaksi saamen kielen elvytysohjelman toteuttamista. Yhteistyötä kuntien ja koulujen kanssa tiivistetään. Saamelaisten kotiseutualueella pyritään edistämään ennen muuta saamen kielen elvyttämisen jatkumista lasten siirtyessä kielipesistä ja päiväkodeista kouluun. Saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella asuvia vanhempia avustetaan heidän pyrkiessään saamaan lapsilleen saamen kielen opetusta. Saamelaiskäräjät kutsuu Eduskunnan sivistysvaliokunnan tutustumismatkalle saamelaisalueelle. Matkan tavoitteena olisi tutustua erityisesti saamenkieliseen, saamen kielen ja saamelaisen kulttuurin opetukseen.

Saamelaisopetuksen arviointihankkeen käynnistäminen

Opetuksen arviointi on lakisääteistä, mistä huolimatta saamelaisopetuksen arviointihanke ei sisältynyt koulutuksen arviointisuunnitelmaan 2009 - 2011. Saamelaisopetuksen arviointihankkeen sisällyttämiseksi seuraavaan arviointisuunnitelmaan jatketaan neuvotteluja opetus- ja kulttuuriministeriön ja opetushallituksen kanssa. Saamelaiskäräjien tavoitteena on yhteisen pohjoismaisen saamen kielen opetuksen arvioinnin aikaansaaminen peruskouluun.

Oppimateriaalityön tehostaminen

Saamenkielisen oppimateriaalin valmistamista tehostetaan erityisesti inarin- ja koltansaamen osalta ja pyritään löytämään ja kouluttamaan uusia oppimateriaalin tekijöitä. Toimistoon palkataan inarin- ja koltansaamenkieliset oppimateriaalin projektityöntekijät. Muilta osin erityistä huomiota kiinnitetään äidinkielen ja kirjallisuuden, saamen vieraan kielen sekä alkuopetuksen oppimateriaaleihin. Oppimateriaalityön kustannukset hoidetaan tarkoitusta varten saatavalla valtionavustuksella, johon pyritään saamaan tuntuva korotus seuraavia vuosia varten. Pohjoismaista oppimateriaaliyhteistyötä lisätään ja pyritään saamaan se pysyväille perustalle.

Saamelaisnuorten taidetapahtuma

Saamelaisnuorten taidetapahtuma järjestetään Saamelaiskulttuurikeskus Sajoksessa Inarissa maaliskuun lopussa. Tapahtuman pääteemana on musiikki. Lisäksi tapahtuman yhteydessä järjestetään suopunginheitto- ja suopunkiviestikilpailu. Tapahtuma valmistellaan koulutus- ja oppimateriaalilautakunnan, nuorisoneuvoston, paikallisen koulun, Saamelaisalueen

koulutuskeskuksen ja Inarin saamelaisyhdistys AnáraSámisearvin välisenä yhteistyönä. Tapahtuman järjestämiseen on haettu erillistä valtionavustusta opetusministeriöltä.

Lautakunnan kokoukset

Lautakunta pitää vuoden aikana viisi kokousta, jotka järjestetään eri puolilla saamelaisaluetta. Kokoukset toimivat samalla tutustumiskäynteinä saamen kielen ja saamenkielistä opetusta antaviin kouluihin. Yksi kokouksista järjestetään Norjan saamelaiskäräjillä Kaarasjoella ja yksi Ruotsin saamelaiskäräjillä Kiirunassa. Tarkoituksena on mm. kehittää oppimateriaaliyhteistyötä ja aikaansaada yhteispohjoismaiset opetussuunnitelmat perusopetuksen saamen kieleen ja saamelaiseen käsityöhön. Yhteistyö on tärkeää mm. pohjoismaiseen saamelaisopimukseen liittyen. Sopimuksen tavoitteena on mm. yhtenäistää saamelaisopetusta koskevaa lainsäädäntöä ja antaa saamelaisille enemmän vaikutusvaltaa opetuksen sisältöjen määrittämisessä.

Saamelaisten koulutusasiain yhteistyöelimen kokoukset

Saamelaisten koulutusasiain yhteistyöelimen kokouksia järjestetään kaksi, toinen keväällä ja toinen syksyllä. Yhteistyöelimen toiminnassa korostuu opetusministeriön käynnistämä opetussuunnitelman perusteiden, opetuksen sisältöjen ja tuntijaon uudistus. Saamelaiskäräjien asettamia tavoitteita ovat mm. erityisten saamelaisopetuksen opetussuunnitelman perusteiden laatiminen saamelaiskäräjien johdolla sekä saamelaiseen kulttuuriin liittyvien sisältöjen saaminen perusopetuksen ja lukion eri oppiaineiden oppimääriin. Muita tärkeitä asioita yhteistyöelimen toiminnassa tulevat olemaan oppimateriaalityö ja sen resurssit, saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen tilanne kotiseutualueella (koulutusraportti nr 2:n teema), saamen kielen opetus kotiseutualueen ulkopuolella (koulutusraportti nr 1:n teema), saamenkielisten opettajien koulutus ja siihen liittyvä yliopistojen välinen yhteistyö sekä saamen kielen elvyttämisen edellytykset koulussa.

Pohjoismainen saamelaisopetuksen hallinnon yhteistyö

Saamelaisopetuksen hallinnon yhteistyötä tehostetaan osana saamelaisen parlamentaarisen neuvoston toimintaa. Yhteistyön tärkeimmät osapuolet ovat Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjät, saamelaiskoulujen hallinto Ruotsissa, saamelainen korkeakoulu (Sámiállaskuvla) sekä maiden pohjoisten alueiden aluehallintoelimet. Saamelaiskäräjien ja saamelaiskoulujen hallinnon välille pyritään luomaan tiiviimmät tiedonvaihdon käytännöt ja lisäämään tietoa saamelaisopetuksen asemasta ja tilanteesta naapurimaissa.

Saamelaiskäräjien koulutusraportti n:o 2

Saamelaiskäräjien toinen koulutusraportti julkaistaan toimintavuoden aikana. Raportti selvittää saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen tilannetta, ongelmia ja kehittämistarpeita saamelaisten kotiseutualueen perusopetuksessa ja lukioissa. Raportin aineiston kokoaminen on käynnissä.

Saamelaisopetusta koskeva esite

Saamelaisopetuksen mahdollisuuksista ja saamelaisoppilaan oikeuksista oman kielensä ja kulttuurinsa opetuksen saamiseen ei ole saatavilla jaettavaksi tarkoitettua tietoa. Lisäksi jaettavaa tietoa tarvitaan myös kielen merkityksestä ja kaksikielisyydestä. Esitteelle on olemassa selvä tarve, koska tietoa kysytään toimistosta ahkerasti. Tietoa opetuksesta tulisi saada myös niille perheille, vanhemmille, opetusviranomaisille ja eri puolilla maata sijaitseville kouluille, jotka eivät tietoa osaa

pyytää. Toimintavuoden aikana valmistetaan nettisivuilla ja painettuna versiona julkaistava esite saamelaisopetuksesta.

Oktavuohta-nettilehden kehittäminen

Oktavuohta-nettilehden sisältöä edelleen kehitetään ja uudistetaan, sivustolle toimitetaan lisää aineistoa ja päivitetään aiempaa materiaalia. Sivuston toimittamista suomi-pohjoissaame-inarinsaame-koltansaame nelikieliseksi tietopakettiä jatketaan. Sivustoa on mahdollista käyttää sekä saamelaisalueen kouluissa että muualla.

Saamen kielen oppilaan stipendi

Saamelaiskäräjät jakaa koulujen kevätjuhlissa stipendejä perusopetuksen suorittaneille ja ylioppilaaksi valmistuville nuorille, jotka ovat menestyneet hyvin saamen kielen opinnoissaan.

3.4. Sosiaali- ja terveystoimi

Saamelaiskäräjien sosiaali- ja terveystoimen päätavoitteena on kehittää saamenkielisten ja kulttuuriin pohjautuvien asiakkaiden hyvinvointipalvelujen laatua, saatavuutta ja vaikuttavuutta sekä edistää saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveysalalla. Saamelaiskäräjät osallistuu sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman (KASTE) 2012- 2015 toimeenpanoon saamelaiskäräjien asettamien tavoitteiden mukaisesti. Päätavoitteena ohjelmakaudella ovat saamelaisten hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen sekä laadukkaiden ja taloudellisesti kestävien saamelaisten hyvinvointipalvelujen tuottaminen kolmella eri saamen kielellä, kulttuuri-itsehallinnon pohjalta. Erityisinä kohderyhminä ovat saamelaiset lapsiperheet, ikäihmiset ja riskiryhmät. Saamenkielisten hyvinvointipalvelujen saatavuuden turvaamiseksi pyritään kasvattamaan valtion talousarviossa vuosittain hyväksyttävää saamelaista sosiaali- ja terveyspalvelumäärärahaa, lisäämään yhteistyötä saamelaisalueen kuntien, seutukuntien, sairaanhoitopiirien, eri koulutustahojen ja järjestöjen kanssa sekä edistämään raja-alueilla tehtävää käytännön yhteistyötä.

Saamelaisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarjonnan laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi on käynnistetty Kaste-rahoituksen turvin saamelaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämishanke (SaKaste) vuosille 2011 - 2013. Hanke pyrkii juurruttamaan ja kehittämään edelleen aiemman saamelaisten sosiaalipalvelujen kehittämissuunnitelman –hankkeen aikana käynnistettyjä toimenpiteitä saamelaisessa varhaiskasvatuksessa ja vanhustyössä sekä lisäämään saamelaisalueen kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden osaamista saamen kielessä ja kulttuurissa.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen saamelaisyksikön suunnittelija osallistuu Kaste II –ohjelman mukaiseen kehittämistyöhön, hankkeiden suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä pyrkii vaikuttamaan saamelaiskäräjien toimintaedellytyksiin toteuttaa kehittämishankkeita. Posken saamelaisyksikön toimialaan kuuluvaa kehittämis-, koulutus- ja tutkimustoimintaa toteutetaan yhteistyössä THL:n, Oulun ja Lapin yliopistojen, korkeakoulujen, oppilaitosten, saamelaisten kotiseutualueen kuntien ja sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa. Yhteistyötä tehdään ajankohtaisen tiedon tuottamiseksi saamelaisten hyvinvoinnista ja elinoloista. Lisäksi tehdään saamelaisjärjestöjen kanssa yhteistyötä osaamisen vahvistamisessa ja tarjotaan asiantuntijapalvelua menetelmällisessä kehittämisessä. Saamelaisyksikkö pyrkii aktiivisesti edistämään pohjoismaista,

rajat ylittävää yhteistyötä saamelaisten palvelutuotannossa ja kehittämistyössä sekä hyvien käytäntöjen vaihtamista muiden arktisten alkuperäiskansojen kesken.

Lautakunnan kokoukset ja saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuuksien parantaminen

Lautakunta pitää vuoden aikana yhdeksän kokousta. Toimintavuoden aikana järjestetään seminaari saamelaisalueen kuntien kanssa erillismäärärahalla tuotettujen palvelujen laadun ja vaikuttavuuden parantamiseksi ja arvioimiseksi. Varmistetaan saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen saamelaisten kotiseutualueen kuntien terveydenhuollon järjestämissuunnitelmissa. Erillismäärärahan tason nostamiseksi jatketaan neuvotteluja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa. Varmistetaan saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutuminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksessa.

3.5. Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimen alalla saamelaiskäräjien vaalikauden päätavoitteina on parantaa kulttuurielämän toimintaedellytyksiä muun muassa nostamalla valtion talousarviossa vuosittain myönnettävä määräraha saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan (saamelainen kulttuurimääräraha) entiselle tasolle 205 000 euroon. Vuoden 2012 talousarviossa saamelainen kulttuurimääräraha on leikattu 182 000 euron tasolle.

Toimintaohjelmassaan vuosille 2012 – 2015 Saamelaiskäräjien painopistealueiden mukaisesti saamelaista kulttuuriperintöä pyritään turvaamaan itsehallinnon perustalta seuraavasti saamelaisen kulttuurielämän toimintaedellytysten parantamiseksi. Pyrkimyksenä on mm. kehittää saamelaisyhdistysten toimintaedellytyksiä, tukea hankkeita, joissa kerätään ja tallennetaan saamelaisten perinteistä tietoa, tukea saamelaista yhteisöllisyyttä ja saamen kielten elvytystä tukevia hankkeita sekä turvata ammattimaisesti toimivien saamelaistaiteilijoiden ja käsityöntekijöiden ammatinharjoittamista.

Kataisen hallitusohjelman 22.6.2011 mukaan saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ja saamelaiskäräjien toimintaedellytyksiä kehitetään. Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän saamelaisen kulttuurimäärärahan taso on useiden vuosien ajan ollut 205 000 euroa, josta Utsjoen saamelaiskirkkotupien ylläpitoon on varattu 12 000 euroa. Vuonna 2012 määrärahaan kuitenkin kohdistui 23 000 euron leikkaus Kataisen hallitusohjelman tavoitteiden vastaisesti. Kulttuurimäärärahan nostamiseksi entiselle tasolle saamelaiskäräjät aloittaa välittömästi neuvottelut kulttuuri- ja urheiluministerin sekä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa ja ryhtyy muihin tarpeellisiin toimiin asiantilan korjaamiseksi.

Toimintakaudella 2008 – 2011 saamelaiskäräjät on ollut tiiviisti mukana saamelaisalueen kulttuuriympäristöä koskevassa yhteistyössä. Saamelaiskäräjät on ollut lausunnon uudistamassa saamelaisten kotiseutualueen valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen kohdeluettelo yhteistyössä Saamelaismuseum Siidan ja Museoviraston kanssa. Kuluvalla toimintakaudella Saamelaiskäräjät jatkaa saamelaisalueen kulttuuriympäristöä koskevaa yhteistyötä Saamelaismuseum Siidan Saamelaisen kulttuuriympäristöyksikön kanssa.

Saamelaisen kulttuuriperinnön turvaamisen edistämistä ja saamelaisen kulttuuripolitiikan tavoitteita ja painopisteitä toteutetaan lausunnon.

Lautakunta pitää vuoden aikana kuusi kokousta.

3.6. Elinkeino- ja ympäristötoimi

Elinkeino- ja oikeuslautakunta asettaa hallinnonalansa keskeisimmäksi tavoitteeksi saamelaisten perustuslaissa turvatus kieltä ja kulttuuria koskevan itsehallinnon kehittämisen perustuslaissa ja kansainvälisissä alkuperäiskansasopimuksessa tarkoitetulle tasolla. Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana kehitetään mm. maankäyttöön liittyvää lainsäädäntöä selkeyttämällä ja osallistumalla aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön alkuperäiskansojen oikeudellisen ja tosiasiallisen suojelun vahvistamiseksi.

Tavoite voidaan saavuttaa pääasiassa Pohjoismaisen saamelaissopimuksen ja ILO-sopimuksen ratifioinnin myötä. Saamelaisille tulee tunnustaa itsehallinto saamelaisten kotiseutualueen valtionmaina hallinnoituihin maihin ja vesiin siltä osin kuin ne muodostavat kiinteän yhteyden saamelaisten perusoikeutena turvattuun oikeuteen ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Elinkeino- ja oikeuslautakunta pyrkii osaltaan, toimivaltansa puitteissa, toimimaan siten, että Pohjoismaisen saamelaissopimuksen ratifioimiseksi tähtäävät toimet saataisiin asianmukaisesti vireille ja käyntiin.

Lautakunta pitää tärkeänä sitä, että biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (biodiversiteettisopimus, SopS 78/1994) alkuperäiskansojen perinnetietoa käsittelevä artikla 8j:n kansallinen asiantuntijatyöryhmän loppuraportissa (kesäkuussa 2011) esitettyjä toimenpide-ehdotuksia edistetään.

3.7. Saamelaisnuorten toiminta

Saamelaiskäräjien yhteyteen on perustettu nuorisoneuvosto sekä päätoimisen nuorisosihteerin virka. Väliaikainen nuorisoneuvosto ja sen jäsenet on asetettu vuoden 2011 ensimmäisessä saamelaiskäräjien yleiskokouksessa. Vuoden 2012 ensimmäisessä saamelaiskäräjien yleiskokouksessa valittiin uusi nuorisoneuvosto, jonka toimikausi tulee olemaan kaksi vuotta.

Nuorisoneuvoston tavoitteita ovat verkostoituminen, yhteistyön aloittaminen ja kehittäminen kotimaassa, kuntien nuorisotoimen, saamelaisjärjestöjen ja muiden nuorisotoimijoiden kanssa.

Nuorisoneuvosto näkee myös tärkeäksi aloittaa ja kehittää yhteistyötä Norjan, Ruotsin saamelaiskäräjien nuorisotoimen kanssa, mutta myös yhteistyö saamelaisnuorten järjestöjen kanssa, Suomessa, Norjassa, Ruotsissa ja Venäjällä. Yhteistyö muiden saamelaismaiden nuorten kanssa on tärkeää, koska saamelaisnuorilla on samat haasteet ja vaikeudet maasta riippumatta. Nuorisoneuvosto näkee myös tärkeäksi aloittaa yhteistyön muiden alkuperäiskansojen nuorten kanssa.

Nuorisoneuvosto näkee tärkeäksi osallistua saamelaisten ja muiden alkuperäiskansojen konferensseihin ja muihin tapahtumiin. Tapahtumat ovat tärkeitä identiteetin vahvistamiselle ja ne luovat kuuluvuutta omaan kulttuuriin. Nuoret kokevat tärkeäksi tutustua muihin saamelaisnuoriin. Nuorisoneuvostolle on tärkeää koota saamelaisnuoret Suomessa yhteen vuosittain.

Saamelaisnuorista 65 %, asuu saamelaisalueen ulkopuolella, neuvosto näkee haasteena kuulla saamelaisnuoria, saamelaisalueen ulkopuolelta.

Nuorisoneuvosto näkee tärkeäksi osallistua saamelaisten perinteisiin tapahtumiin, joissa saamelaiset neljästä maasta kokoontuu yhteen.

Nuorisoneuvostolle on tärkeää tutustua Suomen valtionhallintoon ja keskeisiin ministeriöihin. Nuorilla ei välttämättä ole kokemusta poliittisen lautakunnan toiminnasta ja on tärkeää tietää kuinka valtionhallinto yleisesti toimii, jotta saa selvän käsityksen poliittisesta vaikuttamisesta.

3.8. Saamelainen parlamentaarinen neuvosto

SPN:n kuluvan vuoden toiminnan keskeisiä tavoitteita on saamen kieliyhteistyön uudelleen organisoiminen ja pohjoismaisen saamelaisopimuksen jatkoneuvottelujen lisäksi SPN:n hallinnon ja oman toiminnan kehittäminen, saamelaisten etujen kansainvälinen edunvalvonta sekä saamelaisparlamentaarikkojen konferenssin julistusten toteutumisen edistäminen. Suomen saamelaiskäräjien vastuulla on SPN:n edustaminen arktisten parlamentaarikkojen pysyvässä foorumissa.

3.9. Edunvalvonta

Saamelaiskäräjien edunvalvonta on tuloksellista ja kustannustehokasta. Edunvalvonnan tarkoituksena on edistää kuluvan vuoden toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja huolehtia saamelaisten oikeusaseman kehittämisestä lainsäädäntöhankkeissa. Läheistä yhteistyötä eri yhteistyökumppaneiden ja saamelaisorganisaatioiden kanssa jatketaan.

3.10. Saamelaiskäräjien toimielinten kokoukset

Saamelaiskäräjien yleiskokous kokoontuu toimintavuonna neljä kertaa. Saamelaiskäräjien hallitus kokoontuu vuoden aikana tarpeen mukaan noin kymmenen kertaa.

3.11. Henkilöstöpolitiikka ja koulutus

Henkilöstöpoliittiset asiakirjat

Toimintavuonna viimeistellään saamelaiskäräjien henkilöstöpoliittinen ohjelma sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat.

Taloushallinto

Saamelaiskäräjien talousarvio- ja tilinpäätöskäytänteitä kehitetään yhteistyössä saamelaiskäräjien tilintarkastajien kanssa.

Koulutus ja henkilöstökokoukset

Henkilöstökokouksia ja henkilöstön virkistäytymispäiviä järjestetään toimintavuonna henkilöstön omien suunnitelmien mukaisesti. Henkilöstökokousten yhteydessä järjestetään mahdollisuuksien mukaan ajankohtaista koulutusta henkilöstölle.

3.12. Erillistoiminnat ja -hankkeet

3.12.1 Saamelaiskulttuurikeskus Sajos

Vuonna 2000 aloitettu mittava saamelaiskulttuurikeskuksen rakennushanke saatiin pääosin päätökseen vuoden 2011 lopussa niin, että talo avattiin ja otettiin käyttöön 9.1.2012. Talon kalustaminen toteutettiin vuoden 2011 lopussa ja vuoden 2012 alussa. Rakennushankkeessa vain AV-urakka ja osin myös sähköurakka on vielä keskeneräinen, mutta nämäkin työt on määrä saada päätökseen maaliskuun 2012 loppuun mennessä, jotta talo olisi täysin valmis sen vihkiäisissä huhtikuun 3. päivänä 2012.

Itse rakennushankkeen valmistumisen jälkeen tavoitteena on keskittyä Sajoksen toiminnalliseen kehittämiseen ja sen tunnetuksi tekemiseen. Tähän liittyen kehitetään Sajoksen toiminnan sisältöä yhteistyössä sen muiden pysyvien käyttäjien kanssa erityisesti kulttuuritoimintojen osalta. Erityisenä tavoitteena on kehittää ja saada valmiiksi Sajoksen pysyvien käyttäjien (vuokralaisten) välinen talon johtamis-, yhteistoiminta- ja ylläpitomalli rahoitusratkaisuneen. Osittain tähän tavoitteeseen kytkeytyen jatketaan vuonna 2011 aloitettua Sajoksen kokoustilojen markkinointia, myyntiä ja tuotekehitystä koskevaa EU-projektia tavoitteena luoda toimintamalli Sajoksen liiketoiminnalle.

Näitä kaikkia toimenpiteitä suunnitellaan, käsitellään ja koordinoidaan Sajoksen käyttäjäorganisaatioiden edustajista koostuvassa väliaikaisessa yhteistoimintaelimessä.

3.12.2 Saamelaismusiikkikeskus

Saamelaismusiikkikeskuksen visio on tukea perinteisten saamelaisten vokaalimusiikkityylien (luohti, leudd' ja livde) säilymistä ja edelleen kehittymistä, järjestää elävän ja kehittyvän saamelaismusiikin opetusta, tarjota puitteet saamelaisen musiikin tuotantoon, kehittää saamelaista musiikkiosaamista, kohottaa saamelaismusiikin imagoa ja sitä kautta lisää kiinnostusta saamelaiseen musiikkiin.

Joikuopetus kouluihin

Saamelaismusiikkikeskus jatkaa perinteisten saamelaisten vokaalimusiikkilajien opetuksen järjestämistä kouluihin. Yhteistyökumppaneina toimii Juoigiid Searvi (Yhteispohjoismainen

Joikaajien Yhdistys), jonka kautta rekrytoidaan sopivia joikuperinteen taitajia opettajiksi. Saamelaismusiikkikeskus rekrytoi opettajia myös muualta, erityisesti niillä alueilla jossa Juoigiid Searvillä ei ole jäseniä. Opetuksessa otetaan huomioon sekä pohjois-, inarin- että kolttasaamelaisten paikalliset vokaalimusiikkilajit. Opettajien valinnassa otetaan huomioon paikallisuus ja pyritään siihen että kunkin alueen lapset pääsevät oppimaan oman alueensa ja sukujensa joikuja, leu'ddeja tai livdejä. Joikuopetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan koko saamelaisalueella. Perinteisten saamelaisten vokaalimusiikkilajien opetusta on mahdollista järjestää kouluihin saamenluokille tai kerhotoimintana.

Saamelaismusiikin opetus

Saamelaismusiikkikeskus tukee myös modernin saamelaismusiikin opetusta saamelaisalueella. Musiikkikeskus tukee alueen musiikkiryhmiä mm järjestämällä opetusta ja kursseja sekä muuta koulutusta. Toiminta ulottuu mahdollisuuksien koko saamelaisalueelle.

Koululaiskonserttikiertue

Saamelaismusiikkikeskus järjestää koululaiskonserttikiertueen saamelaisalueella jossa esiintyy joku saamelaisartisti. Artisti valitaan siten että musiikki sopii erityisesti kouluikäisille kuuliijoille. Koululaiskonserttikiertue ulottuu vähintään kolmeen saamelaisalueen kuntaan.

Ijahis idja

Ijahis idja (suomeksi Yötön yö) -alkuperäiskansojen musiikkifestivaali järjestetään 17. – 19.8.2012. Saamelaismusiikkikeskus on päävastuussa käytännön järjestelyistä ja ohjelmistosuunnittelusta.

Saamelaismusiikin konsertit Sajoksessa

Saamelaismusiikkikeskus järjestää kolme konserttia Ijahis idjan lisäksi saamelaiskulttuurikeskus Sajokseen. Tällä toiminnalla pyritään tukemaan saamelaisartistien näkyvyyttä ja antaa heille työskentelymahdollisuuksia. Lisäksi pyritään luomaan saamelaiskulttuurikeskus Sajokseen korkeatasoista saamelaista ohjelmaa.

Saamelaismusiikkikonserttien ajankohdat:

Tammikuu: Skábmagovat –alkuperäiskansojen elokuvafestivaalien ajankohtaan sijoittuva iltakonsertti

Huhtikuu tai toukokuu: Kevätkonsertti Sajoksen salissa

Elokuu: Ijahis idja

Loka- marras- tai joulukuu: Kaamoskonsertti Sajoksen salissa

Saamelaismusiikin tuottamisen tukeminen

Saamelaismusiikkikeskuksella on mahdollisuus tukea yhtä saamelaisartisti -yhtyettä vuoden 2012 aikana musiikkiäänitteen tuottamisessa. Saamelaismusiikkikeskus tarjoaa saamelaiskulttuurikeskus Sajoksen studiota ja av-tekniikkaa käyttöön sekä avustaa muissa tuotantoon liittyvissä asioissa.

3.12.3 *Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma*

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma on useiden vuosien ajan edistänyt saamelaista elokuva- ja av-alaa yhteistyössä muiden alalla toimivien kanssa. Saamenkielisiä elokuvantekijöitä on koulutettu ja ammattilaisia sekä elokuvaideoita alueelta löytyy runsaasti. Saamelaisiin tuotantoihin olisi erinomaiset mahdollisuudet saada rahoitusta yhteispohjoismaisista av-rahoituslähteistä, mutta se vaatii kotimaisen alkurahoituksen järjestämistä ja ideoiden kehittelemistä tarpeeksi pitkälle. Elokuvakeskus pyrkii vastaamaan tähän haasteeseen vahvistamalla omaa rooliaan tuotantojen konsultoimisessa ja tukemisessa.

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma tukee elokuvien ja mediatuotteiden suunnittelua, kehittämistä ja tuotantoa etsimällä rahoituskanavia ja yhteistyökumppaneita sekä järjestämällä koulutusta ja elokuva-alan tapahtumia saamelaisalueella. Lisäksi keskus levittää saamelaiselokuvia erilaisiin tapahtumiin, jakaa tietoa saamelaiselokuvasta, alueesta ja saamelaisista tekijöistä.

Saamelaiselokuvien levitystä jatketaan myös saamelaisalueen ulkopuolella, mm. Berliinin, Tampereen, Oulun ja Toronton elokuvafestivaalien kautta.

Elokuvakeskuksen vuoden 2012 suurin tapahtuma on Skábmagovat-elokuvafestivaalit, jossa olemme mukana järjestäjinä Saamelaistaiteen tuki ry:n ja muiden tahojen kanssa. Elokuvafestivaalit järjestetään Inarissa 14. kerran 26. - 30.1.2012. Saamelaiselokuvien lisäksi esitetään Taiwanin ja muiden alkuperäiskansojen elokuvia. Yhtenä teemana ovat saamelaisklassikot ja esillä on Nils Gaupin, Paul Anders Simman ja Johs Kalvemmon tuotantoa 25-vuoden ajalta. Festivaaliin liittyvä dokumenttien tuotantotapahtuma pidetään erikseen 19. - 20.1.2012. Uutena festivaalipaikkana Siidan ja Revontuliteatterin lisäksi on Sajoksen Dolla-salissa, jossa pidetään myös lastenpäivä elokuvaesityksineen ja mediatyöpajoineen. Nuortenpäivä järjestetään Siidassa yhteistyössä saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston kanssa.

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma tarjoaa saamelaista mediakasvatusta ja koulutusta saamelaisalueella. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt Saamelaislasten mediakasvatushanketta varten 42 000 euroa. Elokuvakeskuksen tarkoitus on työpajojen ja koulutuksien kautta opettaa näkemään kuinka oma alue, kieli ja kulttuuri ovat mielenkiintoisia. Mediakasvatus tähtää turvalliseen ja kriittiseen medianlukutaitoon, mutta samalla sillä myös tuetaan lasten saamelaisidentiteettiä ja -kulttuurin kasvua.

Elokuvakeskus Skábma järjestää vuonna 2012 saamelaista media- ja elokuvakasvatusta ympäri saamelaisten kotiseutualuetta työpajojen, elokuvanäytösten, koulutuksien ja luentojen muodossa. Elokuvakeskus kokoaa ja laatii saamenkielistä mediakasvatuksen koulutus- ja tiedotusmateriaalia lasten kasvattajille, ohjaajille, vanhemmille ja muille lasten kanssa toimiville aikuisille. Koulutusmateriaali julkaistaan pääasiassa saamelaiskäräjien internet-sivustolla.

3.12.4 *Saamelainen lastenkulttuurikeskus MÁNNU*

Saamelainen lastenkulttuurikeskus – projekti aloitti uuden viisivuotiskautensa vuonna 2009. Projekti on osa Taikalamppu Lapin lastenkulttuuriverkostoa, jonka yhteinen tavoite on toimia lastenkulttuurin tukijana, järjestäjänä ja mahdollisuuksien luojana. Saamelainen lastenkulttuurikeskus toteuttaa näitä tavoitteita saamelaisen lastenkulttuurin osalta.

Saamelainen lastenkulttuurikeskus MÄNNU pyrkii toiminnallaan vahvistamaan saamelaislasten- ja nuorten identiteettiä. Käytännön yhteistyötahoina toimivat pääsääntöisesti koulut, päiväkodit ja kielipesät, joiden kautta projektin kohderyhmä, saamelaisalueen alle 18-vuotiaat saamelaislapset ja nuoret, tavoitetaan vaivattomasti.

Saamelaisen lastenkulttuurikeskuksen kehittämisaalueet on kirjattu viisivuotiskaudelle 2009 - 2013 seuraavasti: saamelaisnuorten kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, perinteiset käden taidot, kulttuurinen sisältötuotanto ja rajojen välisen yhteistyön kehittäminen. Vuonna 2012 lastenkulttuurikeskus jatkaa näiden tavoitteiden täyttämistä järjestämällä saamelaisalueen kouluihin, päiväkoteihin ja kielipesiin saamen kieltä vahvistavia työpajoja ja teemapäiviä. Lapsille suunnattua toimintaa kehitetään myös perinteisissä tapahtumissa sekä saamelaiskulttuurikeskus Sajoksessa ja saamelaismuseo Siidassa.

Toiminnallaan MÄNNU edistää saamelaisen perinteisen tiedon siirtymistä nuoremmille sukupolville. Kulttuurin tuntemus tukee lasten ja nuorten saamelaisidentiteetin vahvistumista, joka on edellytys saamen kielen -kulttuurin säilymiselle ja omaehtoiselle kehittymiselle.

Vuonna 2012 saamelainen lastenkulttuurikeskus MÄNNU käynnistää saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston kanssa yhteistyössä saamelaisnuorten toteuttamaa Ofelaš-toimintaa, joka koskee suomalaisnuoriin kohdistuvaa tiedottamista. Tarkoituksena on vahvistaa saamelaisnuorten kulttuuri-identiteettiä ja poistaa muiden ennakkoluuloja sekä avata keskustelua nuorten välille.

Taikalampun viisivuotiskauden päätyttyä vuonna 2013, MÄNNUn toiminta suunnitellaan uudelleen laajemmaksi tavoittaen mahdollisimman paljon saamelaislapsia ja nuoria. Uuden verkostomallin suunnittelu ja neuvottelut aloitetaan aikaisin. Tavoitteena on mahdollistaa kaikkien saamelaislasten- ja nuorten osallistuminen toimintaan saamelaisalueella ja sen ulkopuolella. Toiminnan laajentaminen on tärkeä osa Taikalamppu-verkostotoiminnan sekä saamenkielisen lapsia ja nuoria koskevan kulttuuripalvelutuotannon kehittämistä.

SAAMELAISKÄRÄJIEN TALOUSARVIO VUODEKSI 2012 NUMEROIN

I Oikeusministeriön yleinen valtionavustus

	<u>2011</u>	<u>2012</u>
01 Yleinen toiminta		
<i>011 Henkilöstön palkat</i>		
0111 Puheenjohtaja	91.000	89.000
0112 Hallintopäällikkö	41.000 (50 %)	69.000
0113 Taloussihteeri	52.000	54.000
0114 Hallintosihteeri	40.000	42.000
0115 Toimistosihteeri	41.000	35.000
Määräaikaiset virkamiehet		
0116 Puheenjohtajan avustaja	46.000	48.000
0117 I Esittelijä	50.000	34.000 (-31.8.)
0118 II Esittelijä	13.000	-
0119 Muut	<u>18.000</u>	<u>39.000</u>
	392.000	410.000
<i>013 Muut toimintamenot</i>		
<u>Kokousmenot</u>		
0131 Käräjien kokous	19.000	14.000
0132 Hallitus	18.000	19.000
0133 Työryhmät ja seminaarit	<u>18.000</u>	<u>10.000</u>
	55.000	43.000
yht.	447.000	453.000

02 Saamen kielitoiminta

021 Henkilöstön palkat

0211 Saamen kieliturvasihteeri	65.000	67.000
0212 Saamen kieliasiaain sihteeri	50.000	52.000
0213 I kielenkääntäjä	55.000	57.000
0214 II kielenkääntäjä	42.000	54.000
0215 III kielenkääntäjä	55.000	56.000
0216 IV kielenkääntäjä	50.000	51.000
Määräaikaiset virkamiehet		
0217 Kielityöntekijä (IS)	47.000	56.000
0218 Kielityöntekijä (KS)	<u>47.000</u>	<u>49.000</u>
	411.000	442.000

022 Muut toimintamenot

Kokousmenot

0221 Saamen kielineuvosto	<u>4.000</u>	<u>4.000</u>
---------------------------	--------------	--------------

<u>Muut menot</u>	<u>14.000</u>	<u>5.000</u>
-------------------	---------------	--------------

- saamen kielen edistämistoiminta		
-----------------------------------	--	--

023 Saamen kieliyhteistyö	<u>24.000</u>	<u>24.000</u>
---------------------------	---------------	---------------

(osuus yhteisen saamen kielilautakunnan menoista)	42.000	33.000
---	--------	--------

yht.	453.000	475.000
------	----------------	----------------

03 Koulutus- ja oppimateriaalitoiminta

031 Henkilöstön palkat

0311 Koulutussihteeri	60.000	67.000
-----------------------	--------	--------

0312 Oppimateriaalisihteeri	58.000	59.000
-----------------------------	--------	--------

0313 Oppimateriaalisuunnittelija	44.000	45.000
----------------------------------	--------	--------

0314 Toimistos sihteeri	<u>18.000</u> (50 %)	<u>21.000</u> (50 %)
-------------------------	----------------------	----------------------

	180.000	192.000
--	---------	---------

032 Muut toimintamenot

Kokousmenot

0321 Koulutus- ja oppimateriaalilautakunta	4.000	4.000
--	-------	-------

0322 Saam. koulutusasiain yhteistyöelin	<u>4.000</u>	<u>3.000</u>
---	--------------	--------------

	8.000	7.000
--	-------	-------

<u>Muut menot</u>	<u>10.000</u>	<u>8.000</u>
-------------------	---------------	--------------

- mm. saamen kielen oppilasstipendit	18.000	15.000
--------------------------------------	--------	--------

yht.	198.000	207.000
------	----------------	----------------

04 Sosiaali- ja terveystoiminta

041 Henkilöstön palkat

0411 Sosiaali- ja terveystoiminta	<u>54.000</u>	<u>56.000</u>
-----------------------------------	---------------	---------------

*042 Muut toimintamenot*Kokousmenot

0421 Sosiaali- ja terveyslautakunta	<u>4.000</u>	<u>4.000</u>
-------------------------------------	--------------	--------------

Muut menot

0422 Omarahoitusosuus POSKEN saamelais-	<u>6.000</u>	<u>6.000</u>
yksikön toimintamenoista	10.000	10.000

yht.	64.000	66.000
------	---------------	---------------

05 Kulttuuritoiminta*051 Henkilöstön palkat*

0511 Kulttuurisihteeri	<u>53.000</u>	<u>45.000</u>
------------------------	---------------	---------------

*052 Muut toimintamenot*Kokousmenot

0521 Kulttuurilautakunta	<u>4.000</u>	<u>9.000</u>
--------------------------	--------------	--------------

yht.	59.000	54.000
------	---------------	---------------

06 Elinkeino- ja ympäristötoiminta*061 Henkilöstön palkat*

0611 Lakimiessihteeri	<u>68.000</u>	<u>70.000</u>
-----------------------	---------------	---------------

*062 Muut toimintamenot*Kokousmenot

0621 Elinkeino- ja oikeuslautakunta	<u>4.000</u>	<u>4.000</u>
-------------------------------------	--------------	--------------

yht.	72.000	74.000
------	---------------	---------------

07 Saamelainen parlamentaarinen neuvosto*071 Palkat ja palkkiot*

0711 Ma. esittelijä	8.000	-
0712 I varapuheenjohtaja	<u>12.000</u>	-
	20.000	-

*072 Muut toimintamenot*Kokousmenot

0721 Neuvosto ja hallitus	8.000	10.000
0722 Saamelaisparlamentaarikkojen konferenssi	<u>8.000</u>	-
	16.000	10.000

<u>Muut menot</u>	<u>4.000</u>	<u>3.000</u>
(muun muassa)		
- tulkkaukset		
- käännöskulut		
yht.	40.000	13.000

08 Yhteiset toimintamenot*081 Palkkiot ja korvaukset*

0811 Kokouspalkkiot	20.000	15.000
0812 Ansionmenetykskorvaukset	10.000	12.000
0813 Tulkkien palkkiot	13.000	10.000
0814 Muut palkkiot	<u>20.000</u>	<u>15.000</u>
	63.000	52.000

082 Toimistomenot

0821 Toimitilojen vuokrat	65.000	16.000
0822 Kopiokoneiden vuokrat	14.000	14.000
0823 Koneiden ja laitteiden korjaus	2.000	3.000
0824 ATK-laitteet	8.000	8.000
0825 ATK-ohjelmistot	8.000	5.000
0826 Muut koneet ja laitteet sekä kalusteet	5.000	5.000
0827 Toimistotarvikkeet	7.000	7.000
0828 Monistus- ja sidontapalvelut	8.000	8.000
0829 Tele- ja puhelinpalvelut	21.000	18.000
0830 Tietoliikennemaksut	10.000	11.000
0831 Postimaksut	3.000	4.000
0832 Pankkien palvelumaksut	1.000	1.000
0833 Muut tstomenot	<u>2.000</u>	<u>2.000</u>
	154.000	102.000

084 Muut toimintamenot

0841 Sidosryhmätoiminta (puheenjohtajan ja hallintopäällikön päätettävissä)	65.000	63.000
0842 Tiedotustoiminta	5.000	5.000
0843 Koulutus	10.000	10.000
0844 Terveyspalvelut	13.000	11.000
0845 Ravitsemispalvelut	10.000	15.000
0846 Painotuotteet ja lehti-ilmoitukset	15.000	12.000
0847 Muut menot	<u>70.000</u>	<u>30.000</u>
(muun muassa)	188.000	146.000
- ALV-selvitystyö		
yht.	405.000	300.000

MENOT YHTEENSÄ 2012 **1.642.000**

TULOT YHTEENSÄ 2012 **1.578.000**

Oikeusministeriön valtionavustus 1.526.000

Palvelujen myyntitulot ja muut tulot 52.000

Alijäämä 2012, 64.000
jonka katetaan edellisten vuosien
ylijäämällä

II Erilliset valtionavustukset sekä muut avustukset ja tulot

	<u>2011</u>	<u>2012</u>
<u>100 Vaalilautakunta</u>		
<i>Menot</i>	235.000	25.000
Sihteeri Muut toimintakulut		
<i>Tulot</i>	235.000	25.000
OM:n valtionavustus 25.000 euroa (siirtynyt vuodelta 2011)		
<u>101 Saamelaisnuorten toiminta</u>		
<i>Menot</i>	75.000	110.000
Nuorisosihteeri Muut toimintakulut (mm. kokousmenot)		
<i>Tulot</i>	75.000	110.000
OKM:n valtionavustus		
<u>102 Saamelaisten sosiaalialan osaamis- keskuksen saamelaisyksikkö</u>		
<i>Menot</i>	59.000	59.000
Suunnittelija Muut toimintakulut (mm. matkakulut)		
<i>Tulot</i>	59.000	59.000
STM:n valtionavustus 53.000 Saamelaiskäräjien omarahoitusosuus 6.000		

103 Saamelaiskulttuurikeskus Sajos

1031 Saamelaiskulttuurikeskuksen toteuttamis-
projekti (EAKR)

Menot 2.828.000 203.000

EU-projektin kulut
- sis. mm. projektipäällikön ja projekti-
suunnittelijan palkkauskulut

Tulot 2.828.000 203.000

EAKR-ohjelmarahoitus 203.000

1032 Irtokaluste- ja AV-laitehankinnat
(OM:n valtionavustuksella ei EU-tukikelpoisiin
tiloihin)

Menot 404.000 46.000

Tulot 404.000 46.000

Oikeusministeriön valtionavustus
irtokaluste- ja laitehankintoihin
(siirtynyt vuodelta 2011)

1033 Saamelaiskulttuurikeskuksen liiketoiminta-,
markkinointi- ja kehitysprojekti (EAKR)

Menot 51.500 110.000

Projektipäällikkö
Muut toimintakulut

Tulot 51.500 110.000

EAKR-ohjelmarahoitus 77.000
Inarin kunnan avustus 16.500
Saamelaiskäräjien omarahoitus 13.200
Yksityinen rahoitus 3.300

1034 Saamelaiskulttuurikeskuksen palveluyksikkö*Menot***Palkat**

Järjestelmäasiantuntija (ATK)	-	51.000
Vastaava AV-tekniikko		50.000
AV-tekniikko (50 %)		19.000
Toimitilahuoltaja		42.000
Laitoshuoltaja		35.000
Info-työntekijä (osa-aikainen)		<u>10.000</u>
		207.000

Vuokrat

Vuokramaksut Sajoksesta Senaatti-kiinteistölle	-	1.477.000
--	---	-----------

Muut toimintamenot

Ostot ja hankinnat	-	86.800
- siivous ja kiinteistö 12.000		
- ATK 14.000		
- AV 10.000		
- muut 6.000		
- sähkö 5.000		
- muut (mm. kokouspaketteihin liittyvät ostot) 39.800		

Omarahoitusosuus saamelaiskulttuurikeskuksen liiketoiminta-, markkinointi- ja kehitysprojektista	-	<u>13.200</u>
--	---	---------------

yht. 1.784.000

Tulot

yht. 1.784.000

OM:n valtionavustus	1.541.000
Vuokratulot alivuokralaisilta	83.000
Palvelumaksut alivuokralaisilta	74.000
Kokousterien myyntiin liittyvät tulot	72.000
ATK-palvelun myynti Siidalle	14.000

104 Saamelainen lastenkulttuurikeskus

<i>Menot</i>	78.000	70.000
--------------	--------	--------

Toiminnanohjaaja ja muu henkilöstö
Muut toimintakulut

<i>Tulot</i>	78.000	70.000
--------------	--------	--------

OKM:n valtionavustus lastenkulttuuri-
keskustoimintaan (Rovaniemen kaupungin
kautta, arvio), 33.000

OKM:n valtionavustus saamelaiskulttuurin
edistämiseen, osuus siitä 15.000

Saamelaisalueen kuntien avustus 12.000

Saamelaiskäräjien kulttuurilautakunnan
avustus 10.000

105 Alkuperäiskansojen elokuvakeskus

<i>Menot</i>	97.000	99.000
--------------	--------	--------

Projektipäällikkö ja muu henkilöstö
Muut toimintakulut

<i>Tulot</i>	97.000	99.000
--------------	--------	--------

OKM:n valtionavustus saamelaislasten
mediakasvatuksen edistämiseen 42.000

OKM:n valtionavustus saamelaiskulttuurin
edistämiseen, osuus siitä 57.000

106 Saamelaismusiikkikeskus

<i>Menot</i>	98.000	98.000
--------------	--------	--------

Henkilöstö
Muut toimintakulut

<i>Tulot</i>	98.000	98.000
--------------	--------	--------

OKM:n valtionavustus saamelaiskulttuurin
edistämiseen, osuus siitä 98.000

107 Saamelaisen kulttuuritoiminnan tukeminen

<i>Menot</i>	205.000	182.000
--------------	---------	---------

Avustukset saamelaistaiteilijoille ja -yhdistyksille jne.
sekä Utsjoen kirkkotuville (10.650)

<i>Tulot</i>	205.000	182.000
--------------	---------	---------

OKM:n valtionavustus 182.000

108 Saamelaiskulttuurin edistäminen

OKM:n valtionavustus saamelaiskulttuurin edistämiseen
200.000 euroa, joka on jaettu tässä talousarviossa kulttuuritoimintoihin seuraavasti:

- saamelaiselle lastenkulttuurikeskukselle 15.000 (ks. momentti 104),
- alkuperäiskansojen elokuvakeskukselle 57.000 (ks. momentti 105),
- saamelaismusiikkikeskukselle 98.000 (ks. momentti 106), ja
- pohjoismaisille saamelaistaidejärjestöille 30.000 euroa (ks. momentti 109)

109 Pohjoismaisten saamelaisjärjestöjen tukeminen

<i>Menot</i>	30.000	30.000
--------------	--------	--------

Avustukset pohjoismaisille saamelaistaidejärjestöille

<i>Tulot</i>	30.000	30.000,-
--------------	--------	----------

OKM:n valtionavustus saamelaiskulttuurin edistämiseen, osuus siitä 30.000

110 Saamelainen oppimateriaalituotanto

<i>Menot</i>	312.000	308.000
--------------	---------	---------

Saamenkielisten oppimateriaalien tuottaminen

<i>Tulot</i>	312.000	308.000
--------------	---------	---------

OKM:n valtionavustus 290.000
Oppimateriaalien myyntitulot 18.000

111 Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen

<i>Menot</i>	600.000	600.000
--------------	---------	---------

Avustukset saamelaisalueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen

<i>Tulot</i>	600.000	600.000
--------------	---------	---------

STM:n valtionavustus 600.000

112 Saamelainen kieli- ja kulttuuripesätoiminta

<i>Menot</i>	350.000	350.000
--------------	---------	---------

<i>Tulot</i>	350.000	350.000
--------------	---------	---------

OKM:n valtionavustus 350.000

113 Saamelaislasten ja –nuorten kieltä elvyttävä toiminta

<i>Menot</i>	100.000	150.000
--------------	---------	---------

<i>Tulot</i>	100.000	150.000
--------------	---------	---------

OKM:n valtionavustus 150.000

114 Saamen kielen perusselvitys

<i>Menot</i>	16.000	41.000
--------------	--------	--------

<i>Tulot</i>	16.000	41.000
--------------	--------	--------

OM:n valtionavustus 41.000
(siirtynyt vuosilta 2009, 2010 ja 2011)

115 Pohjoismaisen saamelaissopimuksen valmistelu

<i>Menot</i>	4.000	11.000
--------------	-------	--------

<i>Tulot</i>	4.000	11.000
--------------	-------	--------

OM:n valtionavustus 11.000
(siirtynyt vuodelta 2011)

116 Saamelaisten sosiaali- ja terveystalvelujen kehittämishanke (SaKaste)

Menot 1.000 114.000

Tulot 1.000 114.000

STM:n valtionavustus 114.000

**Erilliset valtionavustukset sekä
muut avustukset ja tulot yhteensä 4.390.000 euroa**

Kaikki menot yhteensä vuonna 2012 6.032.000 euroa